

FENYVESI FÉLIX LAJOS

Húsvéti ének

NAGY LÁSZLÓ SÍRJÁNÁL

Tegnap jeges szél, hószakadás, s ma reggel óta
tündöklő tavaszfény mossa a tájat;
sugaras hónap, áramos tengeri évad,
március vad, szabad tere épül észrevétlenül.
Dombtetőről nézem a kockaköves utat,
házakat, platánfasort, réseken át a távoli hegyet,
az ég kaptárából méh röppen: a déli Nap,
fecske suhan, férceli Isten arany palástját,
fölragyog mező, folyó, kék homályú erdő.
Farkasokzöldréjén
a Holtak Városa
Ősien-csendesen, szépen hív a kitárt vaskapu,
a mindig-égő fáklya, az elágazó
betonutak, hogy eltévedj újra,
fáradtan roskadj le idegen sír kopott padjára,
töprengj életen és halálon!
Súlyos lombok, földig-érő ágak vezetnek
a koponyákkal bevetett temetőn át, hantok mellett,
kápornakert százados, besüppedt keresztjei közt,
hol a tört köveken már alig olvashatóak
a nevek, az évszámok, a feltámadás
Jézus – ígért üzenetei.

Gesztenyefa-alagúton jöttem, LÁSZLÓ,
tapogatva a reggeli fákat, bokrokat mint a vak,
végre megláttam kopjafás,
borostyán-leveles fekhelyed;
ezüst fejednél a Tibor-faragta lány dundi arcát
szelíden simogatta sötét fenyőág.
Hant-válladnál Dégen Imre a Vízügyi Hivatal
elnöke pihen, mögötted Nádasdy Kálmán,
az Operaház főrendező igazgatója szürke
márványkő alatt... odébb Martsa István szobrász,
nyugszik már a nyughatatlan Várkonyi Zoltán,
az eget-zengető énekes Svéd Sándor,
Vas István és Szántó Piroska

egymást ölelik fájó csontkezüikkel.
Virágos ággal sújtok feléd harangszavas délben:
KELJ FÖL, LÁSZLÓ, JÓ KÖLTŐVITÉZ!

Ébredj föl Húsvét szent tavasznapján,
rázd le szakadt kabátodról a temetőföldet,
fehér ingedből mosd ki szív-sebed pirosát,
ezüst hajadtól koronás fejjel lépj elénk!
Angyal nem jött föld-börtönödhöz,
a zárókövet te fordítsd félre.

Fehér kenyeret áhít ajkad, bort és csókot,
újra élsz, beszélsz, bujkál benned csodás dallam.
Íme a halált is legyőzted!
Kijavítottad időd elpattant rugóit,
tenyereddel mered a fényt a levelekre,
és zene lobban, zeng a mindenségzenekar.

H ú s v é t, s z e n t t a v a s z a,
c s o d a t e v ő é s e m b e r b i z t a t ó,
m i n d e n ú j e s z t e n d ő b e n
h a l o t t a i b ó l f ö l t á m a d ó

Négy évtized, röppenve elsuhamlott.
Válladra áldó karokkal hajolnak a fák,
fénylesz előttem, ki tiszteletedre eljöttem,
állsz napfény-ruhádba burkolózva.
Ezüst hajú halottam, József Attilát hátadon
cipelő, a Mindenség szegénylegénye.
Véres, fekete impérium terjeszkedik mindenütt,
fújd le fenyveserdőkről a sűrű cementport,
oldozd le városokról a fojtó füstkötelet,
tíz körömmel kapard ki a hóba fült
kétszázezer doni fiút!
Indulj toronyiránt és botoddal vágj
végig a kufárok, a népnúzó alázkodó hátán.
Égesd magad, lobogj, ahogy tűzcsóvás
életed is ellobbant ötvennégy év alatt.
Mintha mennél párás őserdőben bozótvágó késsel,
vágj utat e hazugság-mocsokban, Júdás pénz-
förtelenben; erős, éles gyöngyház késedd hegyezz
botodból lándzsát, azzal zavard szét a semmittevőket.

De jó tudni a te tisztaságod, tisztesség nehéz
keresztjét miképp cipelted. Iszkázi harangszó.
Csaknem beléd pusztultunk. Meglett férfiként
zokogtunk a januári éjben, siratott szegény
édesanyád, riadalmas, fehér arccal:

Ébresztgetlek, hívogatlak,
fiam, drágám!

Gyászba borult házam előtt,
jajgatásban.

Eleven hírt nem adsz nékem,
szárnyas magzat!

Árva vagyok, senkim sincsen,
jaj, családom!

Éktelenül, talpig gyászban,
jaj, fiacskám!

Tán lakodalomba mentél,
gyönyörűség.

Lányt válassz, hozzánk hozd,
én vitézem.

Idő előtt jött a halál,
átok rája!

Rázd le azt a nehéz földet,
édes fiam!

Mint a harmatot a madár,
ó, te sólymom!

Jaj, én igen-igen félek,
fiam, szívem.

Hogy anyádhoz nem jössz vissza,
jaj, lelke.

Búsulhatok, jajgathatok,
amíg élek!

Tél volt akkor, hószakadás a szívünkre.
Kezünk, lábunk majd lefagyott, a tömött koszorúk
jégcsipkés virágai ezüstben ragyogtak, a fekete
gyász-szalagok sűrű dérszakállt növesztettek,
a pápai gimnáziumi zászló címere is
hóval beszöve, megigézte a bús tekintetet,
hóesés-függöny mögött krétafehér fejek.
Szegény, elárvult hazára szakadt a hó,
ömlött a déli Nap arany gramofon-kürtjéből
és a csalárd égből is vigasztalanul.
Álltam a ravatal-kápolnában nyitott koporsód
mellett, mint bezárt-szárnyú márványangyal feküdtél,
mint egy gyermek-halott, s nem találtam
fáradt arcodon ama mosolyt,
csak a rekviem komor dallamaival birkózó szél
trombita-dühét, a nyihogó csontváz-lovakat,
ahogy zihálva vágattak járhatatlan ösvényeken.
Csak feküdtél Január Árvája, a néma úrt verssorok
gyöngy betűivel telerótt Költő-Jézus.

Induljunk LÁSZLÓ a dőzsölő hétköznapokba.
Tángáld jól el az öröklétedben sértegetőket, a sírodra
száraz koszorúkat, üres sörösüvegeket dobálókat,
a tűrhetetlen nagyság ellen fenekedőket. Kiáltsd: akinek
M A G Y A R O R S Z Á G N E M F Á J,
M E N J E N I N N E N M E S S Z E E L!
Ő S E I N K F Ö L D J É B Ő L H O L N A P T Ó L
T E N Y É R N Y I S E M E L A D Ó !
S elég volt a Batthyány mauzóleum sírrablóiból,
a kis belezőkből, idegen maffiák pesti
bandaháborúiból, vidéki gondos-szép gyümölcsösök,
családi kertek fosztogatóiból, a penészarcú
kábitószerárosokból. A kufárlelkek, seftelő kupeckek
elleptek mindent, suhogtasd botodat, L Á S Z L Ó !
Amerika pénz-paradicsomának ígérete ámítja
fiainkat, lányaink gyorsbüfékben mosogatnak,
Elnéptelenedtek kisvárosaink, öreg falvaink.
Sörtől, pálinkától, vad zenétől, s ringyóktól
részegek itt a péntekesték, hajnalra teleokádva

a város, ájult fiatalok fetrengnek az üveg-
szilánkos parkban, mint kiterített halottak.
Mivé lett ország és ember? Romlás van itt,
hőbögik dagadt nyelvek, de senki sem hallja meg.
Öregség, meddőség szikje virágzik, véget-nem-érő
CD-lemezek üvöltenek a süket fülekbe.

Menekülök én is, veled, íme a szülőföld,
I s z k á z a nyárvégi virradatban.
Boldogan csaholó kóbor kutyák futnak elénk,
lucernát kaszál szalmakalapos férfi, ház előtti
padon bölcs öregek ülnek, kezükben cigaretta,
integetve köszöntik víznek, fűnek, fának,
virágnak rokonát, mint aki tegnap ment csak el,
kávéfoltos tehén néz ki a levélrés mögül,
gyerekkori pajtás mutatja csikóját,
már látszik a fenyőfacímeres szélső ház, sietsz
előre, megérinted a kert frissen kaszált gypét,
a permet-illatú gyümölcsfákat, a konyhából
kenyérhez hívnak az égő szemű asszonyok.
T E : az örömükre teremtetted, fehér
sörényű lovak szerelmese, szomorúfűzfák
titkainak tudója; szél röpíti szavaidat
s beleremeg a Somló a zsoldár-hangú kápolnával.
Egyetlen örökséged a gyönyörű magyar nyelv.
A Zöld Angyal megjelölte omló ház, hol
csillagfény-mosta igék kötöznek,
elárvult jászol, tükrös eke, tüskés borona,
földbe-rohadt szekér a gebecsontvázsal együtt,
ahogy holdsugár-ostorral kezében őrködik az éj.

Ragyogtak Rodope magas hegycsúcsai, mikor meg-
érkeztünk. Fölintegettem és ők visszakiáltották:
N a g y – L á s z – l ó ! N a g y – L á s z – l ó !

A lomb-rejtette harang is megkondult.
Egy veled egyívású férfi nem hitte halálad,
mutatta: leszúrt botod ezüsfáklyás fává
nőtt, parázs-torkú rigó röppent hajló ágáról
és mutatta előttünk az utat.

Ó, SZMOLJAN:

kisváros Isten óriás tenyerén.
Szél-csiszolta, kopár, tinta-fekete sziklák felettünk,
kezünkben korsó, megtöltve csobogó patakvízzel,
gyantaillatú fenyvesek és suhogó bükkösök,
kék messzeségben görög hegyek égbeszűrő havas
ormai: Perelik, Studenec, Sznezsanka.
Dús ligetek, roskadó-ágú gyümölcsösök,
a párálló dombok mögött lassú, tömött nyájak
ballagnak a haragos tenger felé.
Magányos szirttemplom előtt, leterített köpenyén
Orpheusz pengeti lantját, szomorú éneke
betölti a völgyet... Csak te mernéd
követni, LÁSZLÓ, a dörgő vízesés-fal mellett
a félelmes, és sötét alvilágba.
Ma van születésed napja. Nyolcvan dudás,
lelkes, vidám zenész játszik a tiszteletedre,
tizenöt legény és tizenöt ringó-szép keblű
leány járja a tisztás közepén boldog-bús táncát:
első lépésük lassú, csendes, azután sebes sodrású,
karolja, öleli párját a sok ifjú hajadon,
formás lábszáruk kivillan a fölcsapódó
szoknya alól, egybefont copfjuk szalagja röppen.
Komoly és ékes legénycapat,
ütem és tempó pontos pengő csizmájuk alatt,
erős, óvó karjuk bírja a gyorsuló lendületet,
nagyot kiáltanak a puffogó dob hívására,
míg körben hangosan tapsolnak az egybegyűltek.
Kopott tangóharmonika és síp hajtja tovább
a lázas délutánt, vesszős demizsonok nyitódnak,
boros-poharak csengnek össze a ligetben.

Üdvözlégy költő- * karácsonyi harang
királyok arany szava
koronás fejedelme

Poklok legyőzője * barlang visszhangja
Szerelem megmentője * szívben fürdőző szó

Bicegő parasztfiú * V E R S
aki a legmesz- * a halál ellen
szébbre jutott

most maga az Úr * kiáltás amelyet
segítő keze fölívott a Nap

kőbe vésett * fegyvertelen férfi
emberi kívánság sötét bőrmellényben
nyári napfényben * jövődőbe látó
tündöklő lelkiismeret titkokkal teljes

Hányszor álltam ablakod előtt. De jó is volt,
mikor föl hívtál és beszélgettünk a konyha-csöndben,
1976-ban, gyönyörű áldott húsvét köszöntött ránk,
csupa tündöklet a föld, az ég,
megkínáltál jó villányi oportóval, s idézgettük
a szépséges kövér, csacsogó nőket... Régen ilyenkor
Szigligeten a fülemüle szüntelen énekelt,
s napozó kígyót is láttunk, tavalyi kelésű siklót,
figyeltük a gesztenye, a bükk, a juhar sűrű
lombosodását, harsogva nőtt a fű,
a pompázatos fácánok ércesen rikoltoztak,
a hidegben hallgattuk, hogy sírnak
a megdőlt platánfában a fázó denevérek,
a júdásfa teljesen kivirágzott.
Búcsúzásakor volt nagy riadalom: fiókát-féltő
fecskék megtámadtak egy karvalyt, lecsaptak rá.
Jó lett volna még maradni, de időnk lejárt.
Kék köd a Duna-parton, mikor májusban arra
jártam, szélvédő az erkélyen, cserépből vadrózsák,
a nagy szívű barát, Tadeusz Nowak épp utazott
vissza, tőle hallottam a lelket égető hírt:
k i t i l t o t t a k D e b r e c e n b ől,
a s o h a m e g - n e m - a l k u v ó t,
A d y s z í v é b e n g y ö k e r e z ő
s á m á n - é n e k e s t

A csaci szüzek is levetették gyász-fekete
ruhájukat, s öltöttek tarka-szép szoknyát,
úgy várták a kapuban a tűz-inges Fiút!
De leginkább várt Némaság kastélyában
Bagolyasszonyka, szép sudár A N N A,
Szőlőskertek királynője,
virrasztott véget-nem-érő éjszaka,
levágatta sötét, vízesés-zuhatag haját,

fáradt, versíró ujjai körbe járták végtelen
éjjeled minden csillagát, keresve, merre vagy?
Hiába a halál, virrad, alkonyodik, újra éj lesz,
eleven holtat etet, halott élőnek inni ad,
a maga-sütötte kenyér nem fogy el soha,
közös asztalnál, téged idéznek hű barátok.
L Á S Z L Ó, ott kellett volna hagynod a tébolyult
Várost. Rejtőzni falud csendjébe, óriáslombú diófa
alatt kőasztalon írni verset, rajzolni nyihogó
lovacskát, hemperegni párnás ágyon
igaz szerelemben, mert amíg falat étel van,
és jó szó, nincs vége a világnak.
És lennél erős, tiszta-arcú nyolcvanéves,
nemcsak könyveidtől híres, de ezermester kezedtől:
építenél haranglábat, faszindelyes tornyot,
kemencét, iker-kaput nyíló tulipánnal,
faragnál gondolkodóséket, levélindás-fali tükröt,
a reggel fényében hadd vegye észre
asszonyod első ezüst hajszálát...
Mert idő törvénye szigorú,
rég meghalt a szomszéd kovács,
az elárvult vasporos műhelyben te tanítanál
ifjakat csillag-patkót verni fájós lábú lovakra.

Rajzolj a falra egy házat
hogy legyen otthonunk ahová
megalázott társaink betérnek megpihenni
egy órára legalább kenyérral és borral
kínálad őket a csillagtalan éjszakában

Te mindenki baját meghallgató
szegényen is pénzt kölcsönző
kit naponta megaláztak mégis bízattál
fől-fől a szívekkel édes barátaim
megmaradni minden időben

Újra itt, a Széna tér és a Retek utca sarkán:
júniusi szombat délelőtt, a régi kenyérbolt
illatában, dicsérve legelőbb a szorgos péket,
kemence-tűzben süt barna cipót, kerek zsömlét
mazsolás kalácsot, jóízű kiflit,
mindenkinek napi szentség a foszlós kenyér itt.

Mint fészekből kihajló, tört szalmaszál, csont-
sovány lett, Margit, égő nagy betegségében.

A gyötrelem napjaiban is rózta lázas szavait,
s végül otthagya a félbemaradt utolsó verset,
hadd töprengjen rajta a halál.

Kegyetlen, hosszú tél jött, és virágtűzvész-tavaszi,
sárga jácintok, parázs tulipánok lobogtak,
akár a gyertyalángok, levelet bontottak a fák;
ketten biztattatok már: „Ne gondolj a halálra.”

Ülünk az erkélyen, töprengünk a Kondor-képeken.

Rakja körénk a csönd üveg tégláit az este,
mutatod: a hajnalig írt vers lassan halad.

Azután irány a lenti pinceműhely,
tarisznyában viszünk ennivalót és üveg vörösbort.
Szíved felett a zsebbed édesanyád László-napi levele,
fáradt kéz szálkás-szép betűi.

Teremtő ember, ezerszer jaj nekünk, ha nem tudjuk
a szeretet szavával körbeszőni árva bolygónkat.

„Ne félj!” – hallom szüntelen biztatásod,
ahogy hallottam naponta gyökér-csont-koponyák,
ruhafoszlányok, penészes deszkakorhadék,
arany-ezüst virágok keverte földön át a mélyből,
lobogó, élet-ragyogású, sámán-vers szavaid.
Parittyás faágként áthajolsz falvakon, zengő
erdőkön, hogy fölemelj fiatal férfit a szárszói
sínekről, s mindenkihez van vigaszod, remény-
üzeneted, vak koldusnak aprópénz,
utcai zenészeknek hangos taps, nyáralkonyi
szerelmeseknek odasúgott szavak.

ÖRÖK PÉLDA, KÖLTŐ, AKI MERTÉL
NAGY LENNI, MAGYAR ÉS EURÓPAI!
„A MEGTARTÓK JÖJJENEK” – MONDTAD
ERDÉLYBE VITT TESTAMENTUMODBAN.

Szépség és vidámság a nyárvégi délutánban,
a fénylő Balaton-parton, evezni jó messzire,
egy nemzeti színű vitorla is jár a kékarany vízen,
tündököl a távoli gyöngypárában, két vadkacsa
suhanó csónakodhoz közelít, liliző,
hívó szavadra az első visszafelel.

Jó veled járni az erdőmélyi ösvényeken, vágni
a somfabokorból botnak való ágat, próbálni
a boroszlán-bogyót: piros-e sűrű vére
a festéshez? Mindenre futja a fogyó időből,
fölmenni a Bece-hegyre demizson tüzes borért,
fordítani, faragni, kártyázni, rádiót hallgatni
késő este, sétálni az omló parton, talán
utoljára, mert a költő szíve naponta megszakad.
Minden százszor jobban fáj, ezer félelem tépi,
nem-gyógyuló sebet üt egy durva szó is.
Mennyi dolgunk volna még. A csillogó szőlőfürtök
édesen kínálják magukat, s a szépséges nők,
ahogy vékony nyári ruhájukat átsüti a fény,
kigyújtják a vér millió tüzét és bomlunk mind
tébolyodottan, két szemünk lehunyva is látja
édes ölüik moha-csillagát: a jó halált.
Nem úgy, mint KORMOS ISTVÁN Isten tudja
hányadik égető szívrohama! Hullattunk érette
férfikönnyet, föllapoztuk este könyveit,
kerestük fáklyás kőrisha alatt a sírját.
Adósságunk egyre szaporodik. Két élet is
kevés lenne: jó anyáknak nem köszöntük meg
a csomagot, barátoknak a segítséget,
a szilvapálinkát, a meleg pogácsát, tiszafát
a töltött káposztás vendégséget, verses leveleket.
Alig éltünk. És hány megtört lelkű,
hitehagyott, bolyongó ember közöttünk.

Új évezred örvénye mintha minden régít
betemetett volna, üvegbörtön-irodákkal,
óriás labirintus-üzletekkel telezsúfolva a város,
s nézzük, hogyan csalják el megmaradt
filléereinket! Már csak néma szavak vagyunk:
SMS-mondatok arctalan küldői. Televíziók
fagyos mosolyú képernyő-madonnáinak rabjai.
Nincs gyógyító csönd, imádság, csak sebző hangzavar.
Évszázados templomainkban hangos turisták
villanó fényképezőgép-kattogása...
Lefüggönyözött, ezüst metál gépkocsin érkeznek
a mammut-bankok vezérei, agyatlan
kommandós gorillái, és eldöntik jövőnket.
Jézus teste: friss, fehér kenyér, nincs már, csak ízetlen,

sületlen. Zamatos piros alma, édes körte
nincsenek már, csak éretlen, kavics gyümölcsök,
halat rejtő folyók, ösvényes, dús gesztenyesorok
eltűntek, mind mérgezett és levelük halálrozsás,
méltóságos és hatalmas tengerek nincsenek már,
csak képeslap- és játék papír-óceánok,
falra ragasztható óriás vízesés-poszterek.

Hóillatú december. Zörög az avar a mátyás-
madaraktól, rigóktól, az őszapók az orrunk előtt
repülnek, párban. Faragó kemény fából a fehér-
arany betlehemet. Nyolc hónap veled, Isten ajándéka.
Szeretet, bántás és szidalom, mert nem vigyáztál
jobban az életedre, korai jussod a fű-szemfedős
sírdomb, lettél vesztett ügyek bolondja, s jött olyan
idő, hogy mindent felejt, hűség, tisztaság, mit sem ér,
ebben az ordas korban k ö l t ő: a bohócok királya,
minden silány és hamis, a nászajándék is
olcsó-kacat, s dögszagú ujjával a romlás ránk mutat.
Tündöklő a tér a hótól, dércsillagosak a jeges
ágak, madárlábak apró hímzései az úton.
Bundás férfiak a közelben, vastag hasábú tűz
körüli, rézcseggők és tompa kolompok szólnak.
Áldott, szent este. Gyertyát gyújtunk.
Harang csendül az éjben és zeng zsoldáréneket,
elcsukló szavakkal imádkozunk,
megértük ezt is, hála a magasság Istenének.
Szendergő betlehemi gyermek a jászolban.

A nagy budai temetőben gyászoló platánsor,
oszlopos tölgyek, vörös rózsák, fehér
krizantémok, liliom és kék írisz csokor;
sűrű bokrok közt vezet a földút:
n i n c s n e h e z e b b , m i n t v i n n i h a l á l h í r t !
Elindulok az első világháborús fakeresztek
felé, azokhoz a süppedő sírokhoz, hol
nekem régi rokoni gyászom van:
fiatal fiúnak jussa ez a keskeny ágy:
n i n c s s z ö r n y ű b b , m i n t h a l á l h í r é t v i n n i !

Jaj, LÁSZLÓ, halott a fiad. Akit úgy
szeretél. Örökölte ezermester kezéd.
Hátizsákját teleraktad ifjan: népzenevel,
muzsikás tánccal, kínai, nepáli, mongol
marinhur énekkel... lakodalmos vidámsággal.
Útravalóval: „Ezt a világot művelni kell.”

Utoljára Iszkázra mentünk. Véletlenül
futottunk össze, s beszéltük át az éjszakát.
Szélvert templom és anya nélkül.
Aztán irány haza, a levegőben, jegenyék
csúcsain lépegetve, hogy dolgozzunk.

Ég veled didergő ezüstfiú,
a tekinteted ragyog, és túl a Somló-hegyen
a mennybemenetel tündöklete.
Gyapjas ezüst Hold ült deres tölgyfaágra,
madár röppent lomjába vén jegenyéknek,
így szaporodtak a csönd lapjain betűim.
Ez a Tejút-lakatra vert mindenség örök néma,
nem érdekli a szó, a dal, szenvedés.
Nem érti örök reményt zengő verseidet.

Borzalmas és szép huszadik század.
Tetted a dolgod becsülettel.
Mintha egyik kezeddal ásnál, a másikkal
fényes búzamagot szórnál a földbe,
égő várost oltanál, oly erővel dolgoztál.
Templomépítő, aki egyenként hordja a téglát,
egyedül visel hadat az igazság nevében.
Fájó lábbal sétáltatott Isten a titkok kertjében;
asztalához ültetett a kora hajnal, hogy zengd
a megalázottak panaszát szakadatlan.
Tiszta voltál tetőtől talpig, s a halál markában
csupán tört cserép, mert a z é l e t t
megénekelted, hiába vette el szülőfölded,
szagos meggyfaleveled, döcögő szekered, bodzafa-
furulyád, mindent megénekelte, vitte éles gyöngyház-
bicskád, könyveid, faragókésed, tollad, rajzceruzád -
versbe írtál minden veszendőt.
Múltat és jelent. Jövendőt. Teremtettél magad
emésztve, küszködve, fájva, mintha örökké élnél.
(2005–2019)

Nagy László